FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	**Universitatea Babeş-Bolyai**
1.2 Facultatea	**Facultatea de Teologie Greco-Catolică**
1.3 Departamentul	**Blaj**
1.4 Domeniul de studii	**Teologie**
1.5 Ciclul de studii	**Licenţă**
1.6 Programul de studiu / Calificarea	**Teologie greco-catolică pastorală (la Blaj) / Licenţiat în teologie**

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				**KLR 0044 Teologie liturgică**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				**Pr. dr. Zaharie PINTEA**			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				**Pr. dr. Zaharie PINTEA**			
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	**4**	Din care: 3.2 curs	**2**	3.3 seminar/laborator	**2**
3.4 Total ore din planul de învăţământ	**56**	Din care: 3.5 curs	**28**	3.6 seminar/laborator	**28**
Distribuţia fondului de timp:					**ore**
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					**20**
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					**10**
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri					**10**
Tutoriat					**2**
Examinări					**2**
Alte activităţi:					

3.7 Total ore studiu individual	**44**
3.8 Total ore pe semestru	**100**
3.9 Numărul de credite	**4**

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	,
4.2 de competenţe	,

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	, Prezenţa la prelegeri, luare de notiţe, intervenţii – clarificări
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	, Alegere temă, pregătire plan de dezvoltare, elaborare, corectare, susţinere şi notare a elaboratului

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	• însușirea de către studenți a unei viziuni generale a Teologiei liturgice; • cunoașterea noţiunilor generale şi fundamentale de liturgică; • cunoașterea tradiţiilor liturgice Orientale ale Bisericii; • cunoașterea Tradiţiei bizantine, specifice Bisericii Greco-Catolice; • descoperirea ritmului liturgic: anul liturgic cu perioadele sale (Minei, Triod, Penticostar), a Oficiilor liturgice şi a Sărbătorilor: fixe și mobile; • însușirea ritmului liturgic prin înțelegerea teologiei pe care se fundamentează și capacitatea de a exercita funcţiunile liturgice ale Bisericii.
Competenţe	• capacitatea de a face o conexiuni între teologia liturgică şi celelalte discipline teologice: Cristologie și soteriologie, Tipic bisericesc, Teologie simbolică, etc. • posibilitatea organizării unor forme suplimentare de pregătire catehetică, de îndrumare a grupurilor de pelerini, de prezentare a specificului cultului şi a importanţei liturgicii în viaţa creştină.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul de Teologie liturgică este introducerea studentului în noţiunile generale şi fundamentale de liturgicii.
7.2 Obiectivele specifice	• oferirea unei viziuni generale asupra Teologiei liturgice; • familiarizarea cu noţiunile generale şi fundamentale de liturgică; • prezentarea tradiţiilor liturgice Orientale ale Bisericii, • descoperirea Tradiţiei bizantine, specifice Bisericii Greco-Catolice; • facilitarea cunoașterii ritmului liturgic: anul liturgic cu perioadele sale (Minei, Triod, Penticostar), a Oficiilor liturgice şi a Sărbătorilor: fixe și mobile; • explicarea teologiei pe care se fundamentează ritmul liturgic; • capacitatea de a exercita funcţiunile liturgice ale Bisericii.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observaţii
Curs 1: **Noţiuni introductive**: modalitatea de desfăşurare cursului, conţinutul cursului, evaluarea finală etc.	Prelegeri, explicaţii, exemplificări, discuţii şi clarificări.	Se cere receptivitate şi interes faţă de noţiunile prezentate şi clarificări
Curs 2: **Liturgica privită ca disciplină de învăţământ teologic**: ce este liturgica? Obiectul şi împărţirea liturgicii: locul Liturgicii în teologie, disciplinele teologice înrudite, Metoda de expunere, folosul şi importanţa studiului Liturgicii.	,,	,,
Curs 3: **Cultul religios creştin I**: definiţie şi esenţa cultului; Diferite forme ale cultului: cultul intern şi extern; cult public şi cult particular; cult natural şi cult supranatural; cult absolut şi cult relativ; raportul dintre religie şi cult.	,,	,,
Curs 4: **Cultul religios creştin II - Factorii sau termenii cultului**: Obiectul cultului; Subiectul cultului; Raportul dintre termenii (factorii) cultului; Obiectivele secundare ale cultului nostru	,,	,,

Curs 5: **Cultul religios creştin III - Instituirea şi dezvoltarea cultului creştin**: Originea şi instituirea cultului creştin; Cultul creştin în epoca apostolică; Cultul creştin în epoca persecuţiilor; Cultul creştin după încetarea persecuţiilor, până la iconoclasm; Cultul creştin după iconoclasm	,,	,,
Curs 6: **Clerul creştin şi funcţiile sale liturgice în biserica primară**: consideraţii generale despre slujitorii cultului; Preoţia Mântuitorului şi a Sfinţilor Apostoli; cele trei trepte ale clerului slujitor în Biserica apostolică şi post-apostolică	,,	,,
Curs 7: **Rolul şi funcţiile liturgice ale episcopului, preotului şi diaconului în biserica veche şi astăzi**: Rolul arhiereului în cult; Preotul, slujitor al cultului; Diaconul, slujitor al cultului;	,,	,,
Curs 8: **Treptele clerului inferior şi funcţiile lui liturgice**: Originea clerului inferior; treptele şi funcţiile clerului inferior în Biserica veche; durata existenţei treptelor clerului inferior; Clerul inferior astăzi.	,,	,,
Curs 9: **Problema calendarului**: Timpul, dimensiune a vieţii Bisericii; Ce este calendarul?; Originea calendarului creştin şi structura lui; Îndreptarea calendarului în Apus; Îndreptarea calendarului în Răsărit	,,	,,
Curs 10: **Anul liturgic şi subdiviziunile lui**: Ziua liturgică; Săptămâna liturgică; Luna, subdiviziune a anului bisericesc; Anul bisericesc şi perioadele sale; Anul liturgic, „memorialul" operei de mântuire; Anul liturgic, plinătate a revelaţiei şi izvor de viaţă spirituală; Misterul Pascal, centrul anului liturgic	,,	,,
Curs 11: **Sărbătorile creştine**: Vechimea sărbătorilor; apariţia şi instituirea lor sărbătorile creştine; Cele mai vechi liste ale sărbătorilor; Rolul sărbătorilor; Împărţirea sărbătorilor;	,,	,,
Curs 12: **Duminica, Ziua Domnului**: Duminica în *Constituţia liturgică* a Conciliului II Vatican; denumirile Duminicii; Originea Duminicii; Duminica, Ziua Domnului; Duminica: Paşte în miniatură şi Paştele săptămânii; Paştele zilnic; Modul sărbătoririi Duminicii în vechime; Duminicile anului liturgic.	,,	,,
Curs 13: **Sărbătorile împărăteşti cu dată fixă**: Naşterea Domnului (Crăciunul); Tăierea Împrejur; Botezul Domnului; Întâmpinarea Domnului; Schimbarea la Faţă;	,,	,,
Curs 14: **Sărbătorile împărăteşti cu dată schimbătoare**: Duminica Floriilor; Paştele (Joia Mare, Vinerea Mare, Noaptea de Înviere, data Paştelui; modul sărbătoririi); Înălţarea Domnului; Coborârea Sfântului Spirit; Preasfânta Treime	,,	,,

Bibliografie:

- Conciliul Ecumenic Vatican II, *Decretul despre liturgie «Sacrosantum concilium»,*

[S.C.], Bucureşti, Arhiepiscopia Romano-Catolică, 2000;
- Congregaţia pentru Bisericile Răsăritene, *Instrucţiune pentru aplicarea normelor liturgice ale Codului Canoanelor Bisericilor Răsăritene*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, s.a.;
- Ioan Vasile Botiza, *Elemente de liturgică creştină orientală*, Ed. Medicală Universitară „Iuliu Haţieganu", Cluj-Napoca, 2005;
- Ene Branişte, *Liturgica Generală*, vol. I-II. Ediția a treia revizuită și completată de Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, Bucureşti, Basilica, 2015;
- Victor Szmigelski, *Fragmente liturgice*, Ediție îngrijită și studiu introductiv de Petru Magdău, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008.
- Isidor Marcu, *Teologia pastorală*, vol. II, *Liturgica*, Tipografia Seminarului Arhidiecezan, Blaj,1906;
- Ene Branişte, *Liturgica specială*. Ediție revizuită și completată de Pr. prof. dr. Nicolae D.
- Necula și de Arhim. asist dr. Chiril Lovin, București, Basilica, 2016;
- Simonopetrinul M., *Triodul explicat*, Sibiu, Deisis, 2003.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observaţii
Seminar 1: Introducere în seminarul de Teologie liturgică: organizarea, modalitatea de desfăşurare, conţinutul, alegerea temei, planul, bibliografia, realizarea, prezentarea şi evaluarea finală a lucrării de seminar.	Stabilirea subiectului, planului şi bibliograf.	Studentul se documentează şi lucrează independent
Seminar 2: Argumente privind importanţa liturgiei în viaţa fiecărui om.	,,	,,
Seminar 3: Omul – fiinţă liturgică.	,,	,,
Seminar 4: Mă rog acasă și/sau mă rog la Biserică: pledoarie pentru cultul particular şi cultul public.	,,	,,
Seminar 5: Preoţie universală (comună) şi preoţie sacramantală (ministerială): identitate și misiune	,,	,,
Seminar 6: Rolul laicilor în viaţa liturgică a Bisericii.	,,	,,
Seminar 7: Preot de duminică sau preot în fiecare zi?!	,,	,,
Seminar 8: Creştin de duminică sau creştin în fiecare zi?!	,,	,,
Seminar 9: Anul liturgic este „memorialul" operei de mântuire.	,,	,,
Seminar 10: Anul liturgic, plinătate a revelaţiei şi izvor de viaţă spirituală.	,,	,,
Seminar 11: Dumionica: Paştele în miniatură şi Paştele săptămânii.	,,	,,
Seminar 12: Misterul Pascal – inima anului liturgic.	,,	,,
Seminar 13: Sărbătorile împărăteşti – evenimente actuare ale mântuirii.	,,	,,
Seminar 14: Concluzii şi evaluare seminar		

Bibliografie suplimentară:

- *Tainele iniţierii creştine: Botezul, Mirul, Euharistia*, apărută cu binecuvântarea Preafericitului Părinte – Cardinal Lucian, Blaj, Buna-Vestire, 2018;
- *Sfânta Taină a Maslului și Rugăciuni pentru bolnavi*, , apărută cu binecuvântarea Preafericitului Părinte – Cardinal Lucian, Blaj, Buna-Vestire, 2019;
- Ene Branişte, *Liturgica specială.* Ediție revizuită și completată de Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula și de Arhim. asist dr. Chiril Lovin, București, Basilica, 2016.

- *Euhologhin* sau *Molitvenic cuprinzând Rânduiala Sf. Taine precum şi alte slujbe şi rugăciuni la toată trebuința credincioșilor.* Acum din nou revăzut și întregit și a patra oară tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Alexandru Nicolescu Arhiepiscop și Miotropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, Blaj, Tipografia Seminarului Arhidiecezan, 1940
- Victor Bojor, Ștefan Roșianu, *Tipic bisericesc*. Ediția a II-a. Îndreptată. Blaj, Tipografia Seminarului Teologic Greco-Catolic, 1931.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Participanţii la această disciplină vor putea dobândi cunoştinţe necesare pentru o participare activă și conștientă la acțiunea cultuală a Bisericii Greco-Catolice, atât în calitate de credincioși cât și ca miniștri sacri.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoaşterea informaţiilor prezentate la curs	oral	40% din nota finală
	Participarea la discuții în cadrul cursului		10% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	Evaluarea lucrării de sem.	Corectarea, susţinerea şi	30% din nota finală
	Prezentarea la termen	Notarea lucrării	
10.6 Standard minim de performanţă			
Obţinerea a minim 50 puncte: 10 puncte din oficiu, 40 puncte la curs+seminar			

Data completării
25.09.2020

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
01.10.2020

Semnătura directorului de departament